

Etappsystemet i matematik — flip eller flop?

TORBJÖRN OTTOSSON

Några års erfarenhet av etappsystemet i matematik, har lett till några synpunkter som framförs av *Torbjörn Ottosson*, lärare vid Vasa vuxengymnasium i Göteborg.

Förr och nu

Först en jämförelse med ungdomsskolan och hur det var tidigare inom komvux. (Etapp 1 motsvarar grundskolans högstadium och behandlas inte här.)

TIDIGARE I KOMVUX

SoEk, 125 lekt
SE, totalt 245 lekt
NT, totalt 315 lekt

NU I KOMVUX

Etapp 2, 100 lekt
Etapp 2 + 3, $100 + 115 = 215$ lekt
Etapp 2 + 3 + 4, $100 + 115 + 100 = 315$ lekt

UNGDOMSSKOLANS

MOTSVARIGHET

SoEk (ca 180 lekt)
SE (ca 330 lekt)
NT (ca 450 lekt)

Med hjälp av tabellen kan vi konstatera att elevgruppen etapp 2 får 25 lektioner färre än tidigare (minus 20 %). Detta är en klar försämring för såväl lärare som elever eftersom kursinnehållet snarare är utökat jämfört med SoEk. Elevgruppen etapp 3 får 30 lektioner färre än tidigare (minus 12 %). Endast elevgruppen etapp 4 har fått behålla sitt timtal (315) oförändrat. För dessa elever har i stället andra problem uppstått, till vilka jag återkommer senare.

Tankar kring systemet

En fördel och en bärande tanke med etappsystemet är att elever genom etappvisa val kan känna sig för hur studierna går, och hur intresset för matematik utvecklas. Många vuxna bär på en oftast obefogad matematikrädsla, som påtagligt ofta försvinner bl a genom den relativa mjukstart

som etapp 2 innebär jämfört med t ex första terminen av NT-kursen. Väljer eleven därefter att gå vidare till etapp 3 upplever han (hon) en kraftigt stegrad svårighetsgrad. Ett ännu större steg innebär det att gå från etapp 3 till 4.

Varför är då svårighetsgraden så kraftigt stegrad? Jo, vi vet ju att behovet av stringens och kraven på problemlösningsförmåga är väsentligt större på NT än SoEk (med SE däremellan). Detta är ett stort problem att överbrygga inom komvux. Risken finns för en snabbt avsmalnande pyramid med ett stort antal elever som genomför etapp 2. Ett mindre antal genomför etapp 3, oftast med betydligt större arbetsinsats, och får trots detta ett lägre betyg. Slutligen väntar för ett litet fåtal en svår och arbetsam etapp 4.

Den fördel, som det etappvisa valet innebär, vänds alltså till en nackdel för den elev, som fortsätter till etapp 4 om man jämför med en studiegång, som redan från början är inriktad på NT-kursen. Detta problem insåg vi redan från början på Vasa Vuxengymnasium i Göteborg, där jag är verksam. Vi försökte då att styra in kvällstidsstuderande elever med NT-inriktning på en sammanhållen etapp 2—4. Detta gav emellertid administrativa problem och systemet har nu övergivits till förmån för rena etappkurser med tyvärr ovan redovisade svårigheter.

En annan svaghet är att ungdomsskolans linjer inte är "kompatibla" med vuxenutbildningens etapper. Det är alltså nödvändigt för oss inom komvux att vara uppmärksamma på och täppa till eventuella logiska luckor. Eleverna i ungdomsskolan och komvux är ju ofta desamma (undantag: många invandrare), bara med den skillnaden att våra elever har några år till på nacken och därmed erfarenheter, vilket kan ge än större utbyte av att tränga in i matematikens värld "etappvis".